

مجید عباس زاده مرزبالی

هویت ملی

و ارکان و مؤلفه های آن در ایران

سرشناسه	عباس‌زاده مرزبالی، مجید، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	هویت ملی و ارکان و مؤلفه‌های آن در ایران/ مجید عباس‌زاده مرزبالی.
مشخصات نشر	تهران: اندیشه احسان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۱۴۶ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۱۹-۷۰-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	ویژگی‌های ملی ایرانی -- تاریخ
موضوع	National characteristics, Iranian -- History
موضوع	ویژگی‌های ملی ایرانی
موضوع	National characteristics, Iranian
رده بندی کنگره	DSR۶۵
رده بندی دیویی	۹۵۵/۰۰۴۴
شماره کتابشناسی ملی	۵۹۳۳۴۳۷

هویت ملی و ارکان و مؤلفه‌های آن در ایران

مؤلف: مجید عباس‌زاده مرزبالی

قیمت: ۷۳۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱ شمارگان: ۵۰۰

چاپ: هوران

طراح و گرافیک: فرشید خالقی

آماده‌سازی و تولید: انتشارات اندیشه احسان

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزاً (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

دفتر نشر: تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، طبقه ۲، واحد ۵۰۷

تلفن: ۰۲۶۶۴۶۶۰۰۲ - تلگرام: ۰۹۱۹۱۵۵۱۸۰۲ - سایت: www.andishehehsan.com

فروشگاه: تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، طبقه همکف، واحد ۳۱۷

تلفن: ۰۱۶۶۴۶۶۰۰۱ - [andishe_ehsan](https://www.instagram.com/andishe_ehsan) [sociologybookstore](https://www.facebook.com/sociologybookstore)

فهرست

۹	 مقدمه
۱۵	 فصل اول: مبحث نظری
۳۱	 فصل دوم: هویت ملی ایران؛ هویتی کهن و تاریخی
۳۹	 فصل سوم: ارکان (لایه‌های) هویت ملی ایران در فرایند تاریخی
۸۱	 فصل چهارم: مؤلفه‌های هویت ملی ایران در فرایند تاریخی
۱۱۳	 فصل پنجم: ضرورت اتخاذ رویکرد فراگیر نسبت به هویت ملی در ایران
۱۲۹	 نتیجه‌گیری
۱۳۵	 فهرست منابع

مقدمه

هدف این کتاب بررسی ارکان و مؤلفه‌های شکل‌دهنده هویت ملی ایران در فرایند تاریخی و نیز بیان نکاتی پیرامون چگونگی مواجهه با این هویت و ارکان و مؤلفه‌های آن در عصر حاضر است. به‌طورکلی اهمیت و ضرورت انجام پژوهش حاضر از یک‌سویه نقش اساسی هویت ملی در ایجاد وحدت و هم‌بستگی ملی و شکل‌گیری روح جمعی ملت، مشروعیت‌بخشی به نظام سیاسی و کمک به دستیابی کشور به ثبات و توسعه و ازسوی دیگر به چالش‌های اساسی که فرایند جهانی‌شدن برای هویت ملی در ایران، همانند سایر جوامع، ایجاد کرده است باز می‌گردد.

امروزه مفهوم امنیت معنای فراخ‌تری نسبت به گذشته به خود گرفته است به‌طوری‌که علاوه بر حوزه نظامی، حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و... را نیز شامل می‌شود که در این میان امنیت فرهنگی به معنای حفظ هویت ملی جامعه است. امنیت فرهنگی به معنای حفاظت از ارزش‌های بنیادینی است که بقای یک هویت ملی و اعتلای آن مبتنی بر آن است. امنیت فرهنگی زمانی حاصل می‌شود که نظام سیاسی بتواند از هویت ملی کشور محافظت کند و در پیش‌بردن فرایند درونی‌سازی ارزش‌های سازگار با این هویت توانا باشد. ازاین‌منظر هویت ملی نقطه‌ای کانونی برای بقا و قدرت ملی است. براین‌اساس پیدایش بحران در عرصه هویت ملی می‌تواند به بحران‌های دیگری نظیر

بحران وحدت و یکپارچگی و بحران ثبات نظام سیاسی بینجامد (کریمی مله و گرشاسبی، ۱۳۹۷). به اعتقاد نگارنده، در حال حاضر پدیده جهانی شدن مهم‌ترین عاملی است که توانسته الگوهای سنتی و پایدار و مبانی هویتی در جوامع را با چالش‌های اساسی مواجه سازد.

جهانی شدن فرایندی است که دنیا را در جنبه‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی دچار تغییر و تحول ساخته است؛ به طوری که در نتیجه شکل‌گیری آن دولت‌ها و جوامع مختلف وابستگی بیشتری به یکدیگر پیدا کرده‌اند و هرگونه تغییر و تحولی در هر نقطه‌ای از جهان جوامع دیگر را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. این فرایند توانسته است قلمروی بسیاری از مفاهیم سیاسی و اجتماعی سنتی و بنیادی از جمله هویت ملی را درنوردد و آن‌ها را در معرض بازتعریف قرار دهد. می‌توان گفت که برخلاف گذشته، «در جهان امروز و در نتیجه فرایند جهانی شدن، مرزهای نفوذناپذیر بین مقولات و گروه‌های هویتی، دیگر مستحکم نیست بلکه به شدت آسیب‌پذیر و شکننده شده‌اند. نکته اینجاست که دنیای ارتباطات نیز پیش‌آهنگ این تغییرات است. احساس هویت فرایند معنابخشی و معنا سازی در زندگی است و این معنا قابلیت به چالش کشیده شدن و به بحران دچار شدن را دارد. منابع و ابزارهای اصلی ساخت و حفظ هویت‌ها نیز همان مبانی و مؤلفه‌های هویت ملی هستند. در گذشته این منابع هویت فرد را می‌ساختند ولی امروزه فرایند جهانی شدن به وسیله ابزارهای خود به‌ویژه وسایل نوین ارتباطی، با متحول ساختن فضا و زمان و جدا کردن آن‌ها از مکان، فضای انحصاری‌ای را که در اختیار جوامع و فرهنگ‌ها بود تا هویت‌سازی کنند از بین برده و در نتیجه توانایی جوامع در هویت‌سازی و هویت‌یابی افراد را به میزان زیادی کاهش داده است» (عباسی قادی و خلیلی کاشانی، ۱۳۹۰: ۲۸؛ گل محمدی، ۱۳۸۹). در چنین شرایطی افراد و جوامع در جریان شکل دادن به هویت‌شان با ارزش‌های متنوعی روبه‌رو می‌شوند، به طوری که منابع جدید فراملی را جذاب‌تر از منابع خویش می‌یابند و از این‌رو در تصویر هویتی خویش دچار تردید و بحران می‌شوند.